

Становище

От проф. д-р Нели Бояджиева

за трудовете на гл.ас.д-р Мария Стоянова Дишкова

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент” в У-т „Проф. д-р „Асен Златаров”-гр. Бургас, публикуван в ДВ бр.64 от 8.08.2017 г. Област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2.Педагогика (Педагогика на девиантното поведение и методи на социална работа)

Гл.ас. д-р Мария Дишкова е единствен кандидат в конкурса. Представените документи отговарят на всички изисквания от ЗРАСРБ и на Правилника за приложението му.

Представяне на кандидата – биографични данни и академично развитие

Гл.ас. д-р Мария Дишкова е родена на 13.09.1978 г. Средно образование получава в средно специално училище по изкуствата - СМУ „Проф. П. Владигеров”, с квалификация артист-инструменталист, педагог (пиано) в гр. Бургас през 1997 г. Висше образование придобива в СУ „Св. Кл. Охридски” ФНПП–ОКС „Бакалавър” по социална педагогика през 2001 г. и във ОКС „Магистър” по педагогика на девиантното поведение през 2003 г. Придобива и втора ОКС „Магистър” по Педучилищна и начална училищна педагогика в У-т „Проф. д-р Ас. Златаров”- гр. Бургас през 2015 г.

На 13.11.2008 г. и е присъдена ОНС „Доктор” по Научна специалност 05.07.01 Теория на възпитанието и дидактика въз основа на защита на дисертационен труд пред СНС по педагогика при ПВАК на тема „Девиантното поведение у децата като педагогически феномен”. Академичното ѝ развитие започва от 21.04. 2009 г. в У-т „Проф. д-р Ас. Златаров”-гр. Бургас, където е избрана за асистент във ФОН, Катедра „Педагогика и методика на обучението”, а от 1.04.2011 г. е повишена в длъжност гл. асистент.Основните ѝ научни интереси са в областта на социалната работа и педагогика на девиантното поведение.

Като доктор ѝ е възложено да води самостоятелни лекции по основни за обучението на студентите в специалността „Социална педагогика” курсове. Освен множеството лекционни курсове в аудиторна работа тя има и практически занятия като асистент. Тя осъществява това в партньорство с различни базови специалисти от държавни и неправителствени организации. Основните лекционни курсове, които води са в специалност „Социална педагогика” са по „Педагогика на девиантното поведение” „Методи на социална работа”, „Превенция на зависимости”, „Управление на социално-педагогическите институции”, „Социална и правна защита на личността и социални закони”, „Социално-педагогическа медиация”, „Социално-педагогически аспекти на правната защита на личността”. Води занятия по социално-педагогическо хоспитиране и пред-дипломна социално-педагогическа практика. Ръководила е научно разработването на 4 дипломни работи в полето на своята научна компетенция. От 2009 г до сега е била многократно и рецензент на дипломни работи на студенти от педагогическите специалности в ОКС „Магистър”. Участвала е в два научно-изследователски проекти в У-т „Проф. д-р Ас. Златаров”-Бургас и в 30 национални и международни конференции и научни форуми в периода 2009-2017 г., най-активно в 2015-2017 г., който включва общо 24 участия.

Преценка на трудовете за конкурса

За конкурса е представен списък, който съдържа различни рубрики на авторска и експертна активност на кандидата. Общият им брой е 53. Жанрово те са разпределени т кандидата по следния начина: автореферат -1, монография(самостоятелна)-1, и в съавторство-1, учебни помагала -2, научни студии - 1, научни статии -47, от които с импакт-фактор 4 и 1 в съавторство. Представени са и публикации с десет заглавия в общия списък по темата на дисертационния труд, но това разграничение е направено коректно в справката.

Научните трудове, които подлежат на преценка са 52 на бр.: самостоятелна монография – 1 бр. с научни рецензенти (310 стр.);колективна монография с научни рецензенти в колектив от 4 автора, от които М. Дишкова е на четвърто място (1 бр. под печат); учебни помагала с научни рецензенти-2 бр. (общо 150 стр.); студия- 1 бр. (27 стр.); статии на английски език в научни списания с импакт фактор -4 бр.(общо 24 стр.), научни статии в съавторство на английски език с декларация за равностойно участие-1 бр. (6 стр.); статии с научни списания, сборници и годишници -42 бр.(2009-1 бр.; 2011- 1 бр., 2012 -4 бр., 2013-1 бр., 2014-2 бр., 2015-12 бр.(от тях 4 на английски език), 2016- 14 бр.(4 на английски.език), 2017- 6 бр. Повече от половината от статиите са в сборници от научни конференции 25 бр.), а останалите - в реферирани списания у нас (11 бр.) и в годишници на университета(6 бр.). Повечето публикации са самостоятелни, а само две са в съавторство- учебно помагало, което е все още под печат и една статия. Всички публикации са направени след защитата на дисертацията и са в професионалното направление и научната специалност, по която е обявен конкурсът. Повечето от тях са обвързани с лекционните курсове и практическите занятия, което е закономерно. Авторът има умерен темп на публикации от участия в научни форуми с особено висока публикационна активност в последните няколко години . Неминуемо е и в този темп да има известно повторение на теми, проблеми и текстове в различните типове публикации.

В тематично отношение трудовете могат да се групират по следния начин:

Социално-педагогическа работа с деца (8 бр. публикации):

-1 самостоятелна монография(№1); 1 студия(№5), 6 статии(№ 22, 31, 38, 40, 41,49)

Методи на социалната работа (6 бр. публикации):

- 1 кол. монография(№2); 4 статии с импакт фактор (№ 6,7,8, 9)1 статия (№15)

Проблеми на социално-педагогическа работа (8 бр. публикации)

– статии: № 11, 17, 23, 26, 27,36, 37,42

Подготовка на студенти по социална педагогика (16 бр. публикации)

– статии № 12, 13,15,19, 24, 25, 30, 32, 34, 39,45,47,48, 50, 51,52

Социално-правна защита на личността и социално законодателство(4 бр. публик.)

– две учебни помагала(№ 3,4),статии (№ 20, 21)

Педагогика на девиантното поведениеи педагогика за родители(10 бр.публикации)

-1 статия в съавт. (№10), 1 статия(№1) *Педагогика за родители*- № 29, 33, 35,43,44, 46

Справката за приносите представя подробно и детайлно самопреценката на кандидата за приноси с научно- теоретичен и практико-приложен характер за всяка една от тематичните области. Тя като цяло отразява постигнатото от автора, но би могла да се обобщи :

1. Очертани са и систематизирани тенденциите и съвременните измерения на социалната работа с деца в контекста на взаимодействието между образователни социални институции. С изработването и предлагането на теоретичен модел за взаимодействие сеобогатяват научните изследвания в педагогиката на девиантното поведение за децата от начална училищна възраст.

2. На основата на теоретичния модел е разработена практически приложима методика за възпитателна работа за преодоляването на девиантното поведение на децата от началния етап на образование, с което се обогатява теорията и методиката на училищно възпитание.

3. Научно и практически е обоснован акцент в подготовката на студенти-педагози за работа с деца с отклонения в поведението, в което се обогатява методиката на подготовка на педагогически специалисти в дидактиката на висшето професионално образование.

3. На основата на конкретно приложение на различни методи в обучението на социалните педагози се обосновава мястото им формиране на уменията и повишаване на мотивацията за учене, професионално усъвършенстване и работа, в което авторът има свой принос и активност.

4. Изследванията и опитът на автора в подготовката на студенти по социална педагогика са намерили израз в учебните помагала с тестове за самоподготовка, с което се обогатява учебната помощна методическа книжнина за образование на студенти в помагащите професии.

5. В полето на методиката на социално-педагогическата работа е осъществен задълбочен анализ на педагогическите условия за реализиране на ефективна социално-педагогическа дейност в началния етап на образование с фокус върху ролята на социалния педагог в училище. В това се обогатяват изследванията в това поле на социална работа.

Общата преценка за качествата на кандидата го очертава като автор стремящ се към теоретични систематизации, конкретни проучвания и търсене на методически решения на основата на утвърдени в социалната педагогика концепции. Откроява се следването на доказани от дисертационния труд тези и търсене на възможности за приложението им в методическата практика на социално-педагогическа работа с деца с акцент представянето им пред студентите. В това намирам съществен личен специфичен принос в продукцията.

Обобщена оценка и препоръки

Общото впечатление от продукцията на гл. ас. д-р Мария Дишкова я представя като продуктивен, ерудиран, коректен в научно-теоретично отношение автор и отличен преподавател. Моята препоръка за бъдеща научно-изследователска работа е да представи собствен модел за социално-педагогическа работа като разшири обхвата на изследване във възрастов план. Убедена съм, че тя би успяла да постигне повече автентичност и оригиналност като следва линията на изследване, заложена още в дисертационния труд , но и като разшири спектъра на своите изследователски интереси.

Налице са възможности за разработване и на собствен курс в контекста на приобщаващото образование и възпитание за социално-педагогическата работа в училище - с

деца с различни емоционално-поведенчески проблеми, с трудности в социалната адаптация и социализация, със специални потребности, отпадащи от училище, с противообществени прояви и др. Основание за това е високата изследователска компетентност и богат практически опит в тази сфера.

Похвално е, че гл. ас.д-р М. Дишкова има публикации и в научни списания с импакт-фактор в чужбина-Македония, както и в множество научни форуми, включително и на английски език. Препоръчвам ѝ за бъдеще да активизира още повече участието си в официалните реферирани издания у нас за да придобият повече популярност резултатите от нейните изследвания. Тогава и справката за цитирания на нейни трудове (представени са 20 на този етап) би се обогатила, а други изследователи биха могли да включат повече нейни идеи и резултати от изследвания в свои проучвания и трудове. Така ще се разшири научния обмен и ще се повиши не само личния фактор на влияние на публикациите, но и в професионалното направление и научната специалност в У-т „Проф. д-р Ас. Златаров”.

Лични впечатления и мнение за кариерното развитие на кандидата

Познавам кандидата повече още като студент в специалност „Социална педагогика” във ФНПП на СУ „Св. Кл. Охридски” в периода 1997-2001 г. Била съм неин преподавател по няколко дисциплини и още тогава тя се открояваше със своята ангажираност към специалността и аналитичното си мислене и стремеж към критичност и самостоятелна оценка. По-късно имах възможност да наблюдавам и оценя и качествата ѝ като организатор на научни събития и форуми в БАЧУ, където тя асистираше в управлението на публичните изяви. От ежегодното съвместно участие в международните научни конференции на АППС съм проследявала нейното научно развитие с разширяване на проблематиката на проучвания и научно-изследователските си умения и компетенции в академичното поле на социалната педагогика и методика на социалната работа и подготовка на студенти и професионалисти.

Впечатлявали са ме от самото начало на контактите ми с нея развитите организационни качества, както и нейната коректност, точност, съдържана деловитост, последователност, съчетани с гъвкавост и дипломатичност в отношенията, но с устойчивост в отстояването на педагогическите си възгледи и принципи. През годините тя е успяла да развие и реализира много от тези ценни качества в педагогическото взаимодействие със студентите, както и в съвместна проектна и изследователска дейност с тях и със своите колеги от академичната общност. Закономерен резултат от кариерното ѝ развитие и лично професионално и академично усъвършенстване е нейното хабилитиране.

Заклучение

Цялостната положителна оценка на преподавателската активност и научната продукция на гл. ас. д-р Мария Дишкова ми дава основание да препоръчам убедено утвърждаването на нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност „доцент” в Област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (Педагогика на девиантното поведение и методи на социална работа)

30.11.2017 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Нели Бояджиева